

שבת דף קז

הלכה: אמר רבי אבא אמר רב חייא בר אשי אמר רב: נכנסה לו צפור תחת כנפיו - יושב ומשמרו (מותר לו ואין בו משום איסור צידה) עד שתחשך.

גירסה 1 לסוגיה:

קושי על ההלכה: מתיב רב נחמן בר יצחק: **ישב הראשון על הפתח ומלאהו, ובא השני וישב בצדו, אף על פי שעמד הראשון והלך לו - הראשון חייב והשני פטור.** מאי לאו: פטור אבל אסור? תירוץ: לא, פטור ומותר.

חיזוק: הכי נמי מסתברא, מדקתני סיפא: **למה זה דומה - לנועל את ביתו לשומרו ונמצא צבי שמור בתוכו,** מכלל דפטור ומותר, שמע מינה.

גירסה 2 לסוגיה:

חיזוק להלכה: אמר רב נחמן בר יצחק: אף אן נמי תנינא, **אף על פי שעמד הראשון והלך לו - הראשון חייב והשני פטור.** מאי לאו - פטור ומותר? דחייה לחיזוק: לא, פטור אבל אסור.

דחייה לדחייה: הא מדקתני סיפא: **הא למה זה דומה - לנועל את ביתו לשומרו ונמצא צבי שמור בתוכו,** מכלל דפטור ומותר, שמע מינה.

אמר שמואל: כל פטורי דשבת פטור אבל אסור, לבר מהני תלת דפטור ומותר;

המקרה	הוכחה לכך שמותר
צידת צבי	ישב הראשון על הפתח ומלאהו, ובא השני וישב בצידו, אף על פי שעמד הראשון והלך לו - הראשון חייב, והשני פטור
המפיס מורסא	אם לעשות לה פה - חייב, אם להוציא ממנה לחה - פטור
הצד נחש	בשבת, אם מתעסק בו שלא ישכנו - פטור, אם לרפואה - חייב
	מחט של יד ליטול בה את הקוץ
	כופין קערה על הנר בשביל שלא תאחוז בקורה, ועל צואה של קטן, ועל עקרב שלא תישך

שמונה שרצים - ויקרא פרק יא

(כט) וזה זכר הטמא כשרץ השרץ על הארץ החיה והעכבר והצב וצמיונו:

(ל) והאנקה והכח והלטאה והחמט והתשמת:

(לא) אלה הטמאים זכר כשרץ השרץ כל הטע כהם כמתים יטמא עף הערב:

משנה. שמנה שרצים האמורים בתורה, הצדן והחובל בהן - חייב. ושאר שקצים ורמשים, החובל בהן - פטור, הצדן לצורך - חייב, שלא לצורך - פטור. חיה ועוף שברשותו, הצדן - פטור, והחובל בהן - חייב.

משנה משנה מסכת חולין פרק ט משנה ב

[ב] אלו שעורותיהן כבשרן

חכמים	רבי יהודה	רבי יוחנן בן גורי
... ועור האנקה והכח והלטאה והחומט	הלטאה כחולדה	שמנה שרצים יש להן עורות (ועורותיהם אינם כבשרם)

גמרא. מדקתני החובל בהן חייב מכלל דאית להו עור, מאן תנא?

תשובה 1: אמר שמואל: רבי יוחנן בן גורי היא,

תשובה 2: רבה בר רב הונא אמר רב: אפילו תימא רבנן, עד כאן לא פליגי רבנן עליה דרבי יוחנן בן גורי - אלא לענין טומאה, דכתיב **אלה הטמאים זכרם** - לרבות שעורותיהן כבשרן. אבל לענין שבת - אפילו רבנן מודו.

קושי 1: ולענין שבת לא פליגי? והתניא: הצד אחד משמנה שרצים האמורים בתורה - החובל

בהן חייב, דברי רבי יוחנן בן גורי. וחכמים אומרים: אין עור אלא למה שמנו חכמים.

תירוץ 1: אדרבה, למה שמנו חכמים אין להם עור! ואמר אביי, הכי קאמר: אין עור חלוק מבשר אלא למה שלא מנו חכמים.

קושי: אמר ליה רבא: הא למה שמנו חכמים קאמר!

תירוץ 2: אלא אמר רבא, הכי קאמר: אין עור מטמא כבשר אלא למה שמנו חכמים.

קושי: מכלל דרבי יוחנן בן נורי, הנך נמי דלא מנו חכמים - מטמאין, והא

קתני, **רבי יוחנן בן נורי אומר: שמנה שרצים יש להן עורות ולא מטמאין.**

דחייה 3 לקושי: [אמר רב] אדא בר מתנה: תריץ הכי, וחכמים אומרים: לענין טומאה - אין עור למה שמנו חכמים.

קריאות שונות של הברייתא

הקושי בזה	במובן של זה	הדרך לקרוא את הברייתא
במשנה בחולין כתוב שאלו עורן כבשרן ואם כן, זה מנוגד למשנה	שרצים בפסוק ל' יש להם עור (חייבים בחבלה)	אין עור אלא למה שמנו חכמים
עדיין קשה לרב כי אז יש חילוק בין שבת לטומאה לגבי חלק מהשרצים ורב אמר שכל השרצים חייבים בחבלה לפי חכמים	שרצים בפס' ל' אין להם עור (עורם כבשרם – כי כך כתוב במשנה בחולין) ואם כן לא פטורים מחבלה	אין עור חלוק מבשר אלא למה שלא מנו חכמים
וזה מנוגד למשנה בחולין ששם אומר ר' יוחנן בן נורי שיש להם עור=אינם מטמאים כבשרם	לפי זה בברייתא יוצא שכולם מסכימים לעניין חבלה שחייב, ולעניין טומאה חולקים: ר' יוחנן בן נורי אומר שכולם מטמאים כבשרם וחכמים סוברים רק שרצים בפס' ל' עורם כבשרם (מהלשון "אין עור מטמא אלא" משמע שמי שחולק אמר שמטמא בכולם)	אין עור מטמא כבשר אלא למה שמנו חכמים
	שרצים בפס' ל' עורם אינם כבשרם לטמא אבל כן נחשבים כבשרם לעניין חבלה בשבת וריב"נ תמיד סובר שעורם אינם כבשרם	לענין טומאה - אין עור למה שמנו חכמים

קושי 2: ואכתי, לענין שבת לא פליגי? והתניא: **הצד אחד משמנה שרצים האמורים בתורה,**

החובל בהן - חייב! כשרצים שיש להן עורות. ואיזו היא חבורה שאינה חוזרת - נצרר הדם

אף על פי שלא יצא. רבי יוחנן בן נורי אומר: שמנה שרצים יש להן עורות.

תירוץ: אמר רב אשי: מאן תנא קמא - רבי יהודה, דאזיל בתר גישתא. דתנן, **רבי יהודה אומר:**

הלטאה כחולדה. אבל רבנן דפליגי עליה דרבי יוחנן לענין טומאה - לענין שבת מודו ליה.